

מתקנים מדרש

לזכרון אברהם

הדלקת נרות:

6:01

יציאת השבת:

7:37

זמני השבת
לפי אופק ב"ב

דברי התורה מחלחלים עמוק ונכרת השפעתם לאחר זמן יערוף כמטר לקחי: דברי תורה הקדושים כמוהם כגשם, מה הגשם בשעה שהוא יורד עדיין אין רואים את השפעתו על הצמחים, ורק לאחר זמן כאשר השמש מגיחה מאחורי העננים וזורחת על האדמה, אזי רואים את תוצאות הגשם, כך דברי התורה אף כי בשעה ששומעים אותם אין מבחינים מיד בהשפעתם, בכל זאת סופם לעשות את פעולתם. (הרבי ר' בונים מפרשיסחא זי"ע)

מוסר לרבים בחומר וליחיד ברכות

תזל כטל אמרתי ופרש"י כטל שהכל שמחים בו לפי שהמטר יש עצבים בו: תוכחה הנאמרת בחומרה ובסערה נקראת 'מטר', היינו ראשי תיבות של מ'שאכם, ט'רחכם, ר'יבכם, ואילו התוכחה הנאמרת בנחת ובלשון רכה נקראת 'טל' היינו ראשי תיבות של ט'וב ל'כל. לפעמים ראוי להוכיח בלשון חמורה וחריפה, ולפעמים בלשון רכה ומתונה, כשמטיפים מוסר לרבים יש לנקוט בדרך כלל לשון חמורה, ואילו כשמטיפים מוסר ליחיד, יש לנקוט לשון רכה ומתונה. לפיכך מפרשת התורה ואומרת 'כשעירים עלי דשא' דשא היינו לפרש"י: שם כולל לכל הצמחים, בשעה שמדברים לפני ציבור, אזי יש לדבר 'כמטר', דברים חריפים. אולם 'וכרביבים עלי עשב' 'עשב' היינו לפרש"י: כל מין בפני עצמו, בשעה שמדברים לפני יחיד, אזי יש לדבר 'כטל' דברים רכים ומתאימים העשויים להשפיע ולקרב. (תורת משה)

הודאה על היכולת להודות

כי שם ה' אקרא הבו גודל לאלוקינו: על עצם הדבר שזכינו לקרוא את שם ה' וללמוד את תורתו עלינו לתת שבח והודיה להשי"ת, 'הבו גודל' כדרך שהראשונים מפרשים את מודים דרבנן על שאנו מודים לך, ברוך קל ההודאות, על שזכינו להודות לך הננו מברכים ומודים לך. (באר מים חיים)

גם לאחר יציאה מדר"ת יזכור את הדברים

האזינו השמים ואדברה ותשמע הארץ אמרי פי: יש השומע דברי תוכחה ומיד אחרי שמיעתם שוכחם, ויש שזוכר אותם גם לאחר זמן, וזהו שכתוב לכו בנים שמועו לי, לא רק בשעה שאתם שומעים את דברי, אלא גם כשתלכו מומי ותעסקו בעניינים הארציים הגשמיים שמועו לי. כשישראל שומעים דברי תורה הם בבחינת שמים, וכשעוסקים בעניינים גשמיים ארציים הם בבחינת ארץ. וזהו שאמר 'האזינו השמים' בזמן שאתם בבחינת שמים 'ותשמע הארץ' גם בלכתכם מומי לעסוק בעניינים ארציים תזכרו דברי.

שני העדים רוצים לדעת מי חותם עמהם

האזינו השמים ואדברה ותשמע הארץ אמרי פי: מה טעם נקט הכתוב לגבי שמיים לשון נוכח 'האזינו' ולגבי ארץ לשון נסתר 'ותשמע'? ברם, מצינו בגמרא (סנהדרין כ"ג.) כי יקירי ירושלים לא היו מסכימים לחתום בתור שני עדים עד אשר ידעו מי יהיה העד השני אשר יחתום יחד עמהם. לפיכך, משפנה משה רבינו אל 'השמים' וביקש שיהיו עדים בדבר, שמתרה הוא בישראל, הודיע להם תיכף מי יהיה העד השני 'ותשמע הארץ' הארץ גם היא תשמע ותעיד. (ילקוט האורים בשם הגר"א הלפרין)

רק ע"י ארץ ושמים יחדיו יגאלו ישראל

האזינו השמים וגו' ותשמע הארץ: למה לשמים וארץ? שאין הקב"ה גואל את ישראל אלא על ידיהם, גאולת ישראל אינה יכולה לבוא על ידי לאומיות, כי אדם מישראל בלי תורה לא תוכל להתקיים 'שמים וארץ' כלומר בנין הארץ על פי תורה מן השמים, שניהם נחוצים והכרחיים לגאולה. (פניני התורה – אהבת חיים)

הלכתא לשבתא

אין לסמוך על הנכתב כאן להלכה למעשה ובכל מקרה יש לשאול שאלת רב, והדברים לא נכתבו אלא לעורר לב המעיין.

כתב בשולחן ערוך סי' רנ"ד סעי' ט' כיוצא בו לא ימלא אדם חבית של מים ויתן לתוך התנור ער"ש עם חשיכה אא"כ יש שהות שיתחממו קודם בין השמשות, ובמשנ"ב סקנ"א וכן אסור ליתן מים לתוך הקדירות שבתנורים ער"ש עם חשיכה וכו' וחיישינן שמא יחתה וכו'.

● ונלמד לחימום המקוואות שיש לכתחילה לחממם בער"ש עד שיגיעו עוד לפני שקיעת החמה לחום הרצוי, אמנם אם נועלים את חדר המכונות, המקילים יש להם על מי שיסמוכו וע"ש כשהמקוה מיועדת רק לטבילה בשבת בבוקר אפשר להקל בזה.

● ובשעת הדחק כתב השער הציון סקמ"ט דאפשר לסמוך על א"ר דליכא חשש שמא יחתה בהדחה וברחיצה וליכא שייעור מאכל בן דרוסאי שאין המים עומדים לשתייה והרי אין טובלים במים רותחים. ועיין עוד בזה בספר פסק"ת

העלון מוקדש לזכות רבי אריה חיים בן סלימה שולמית שיחי' ובני ביתו להצלחה וסייעתא דשמיא בכל העניינים	העלון מוקדש לזכות אורן בן פרח ודליה בת פרח להצלחה בכל העניינים ברוחניות וגשמיות	העלון מוקדש לזכות רפאל בן הדר להצלחה בכל העניינים ברוחניות וגשמיות	לע"נ איש החסד והחינוך הרה"ח ר' חיים שרגא פאויל ב"ר מיכאל שר זצ"ל נלב"ע ז' אייר תשע"ב ת.נ.צ.ב.ה.	העלון מוקדש לזכות יעקב בן מרים לפרו"ש בתשח"י	נא להתפלל לרפואת זקני הרה"ג יצחק בן צילה שליט"א לפרו"ש בתשח"י	לע"נ הילד יניק וחכים אברהם דוד חי ז"ל בן יבלחט"א יקותיאל יהודה נלב"ע י"ב תמוז תשפ"ד ת.נ.צ.ב.ה.	קו הגעשמאק חיווק, ואמונה מתעדכן בתדירות גבוהה עם דרשות, סיפורים, וניגונים 077-3249316
---	---	--	---	--	---	--	---

אתרוג מגן עדן

אולם אף פרוטה לא פחות. מיד הוצאתי את הכסף מכיסי ושקלתי לידי בעל הפונדק 45 זהובים. בעל העגלה, הביט בנו בתדהמה מוחלטת. הוא לא היה מסוגל להוציא מילה מפיו ושמוחתו היתה בלתי ניתנת לתיאור. אתה רואה אמרתי לו, "אפילו במצב שנראה חסר כל תקווה, בורא העולם יכול לעזור לך". הוא מיהר עם הפונדקאי כדי לרתום את הסוס לעגלה שעמדה תקועה ביער.

"מיד כשהם הלכו מהרתי לאסוף את חפצי וללכת, כי לא רציתי להיות "קרבן" לרגשי התודה העולים על גדותיהם של בעל העגלה המאושר. כך הגעתי ללמברג, כשבכסי חמשת הזהובים הנותרים. מובן מאליו, כי במצב החדש נאלצתי להסתפק בקניית אתרוג כשר, אך פשוט למראה ולא מהודר כפי שהייתי רגיל תמיד. מובן מאליו, כי בסכום זה לא קיבלתי משהו מיוחד במינו. בכל השנים היה האתרוג שלי בעיר האתרוג היפה והמהודר ביותר והרבה אנשים היו רגילים לבוא אלי ולברך עליו. אולם השנה פשוט התביישתי ללכת הביתה עם אתרוג כה פשוט ובהסכמת אשתי באתי הנה, לליזנסק, שאיש אינו מכיר אותי, כך שאיני צריך להתבייש" סיים אורי את סיפורו. "אבל רבי אורי!" קרא הרבי. "האתרוג שלך מיוחד במינו! עכשיו אני מבין מדוע יש לאתרוג שלך ריח של גן עדן! הבה ואספר לך את המשך הסיפור: כאשר בעל העגלה אותו הצלת ממצבו הנואש, הרהר במה שאירע עמו, הוא הגיע למסקנה שאתה היית לא אחר מאשר אליהו הנביא בדמות אדם, אותו שלח האלוקים כדי לעזור לו במצוקתו.

"כשהגיע למסקנה זו, הוא חיפש דרך להביע את רגשי תודתו לבורא העולם. אך בעל העגלה המסכן אינו יודע לקרוא, כך שלא היה מסוגל לבטא את רגשותיו בתפילה. הוא ייגע, איפוא, את מוחו הפשוט, כדי למצוא איזו דרך הולמת להבעת תודתו. בסופו של דבר הוא לקח לידו את השוט שלו, הניף אותו אל על, נפנף בו בכל כחו וקרא בקול גדול: "ריבונו של עולם! אני אוהב אותך כל כך! אני אוהב אותך יותר מאשר את אשתי וילדי! מה אוכל לעשות כדי לשכנע אותך באהבתי אליך? אצליף בשוט שבידי לכבודך, כאות וכסמל לאהבתי!" ובאומרו זאת, הניף בעל העגלה את השוט והצליף בו באוויר שלש פעמים.

"היה זה באחד מימי עשרת ימי תשובה ישב הקב"ה בבית דין של מעלה והאזין לתפילות, אותה שעה היה הרבי מברדיצ'ב, סגורם של ישראל, דוחף קרון מלא מצוות שעשו היהודים במשך השנה, אל שערי השמים. ברגע האחרון הופיע השטן והפריע לו בכך שזרע בדרך עברות שעברו ישראל במשך השנה, כך שרבי לוי יצחק נתקע שם ולא הצליח להתקדם הלאה. אחי, הרבי ר' זוסיא ואני, נתנו לו כתף, כדי לעזור בדחיפת הקרון קדימה, אולם זה היה לשוא, גם המאמצים המשותפים של שלשתנו עלו בתוהו.

"לפתע נשמע רעש מוזר ואת האויר פילח קול צליפת השוט, שוטו של בעל העגלה. הקול הפך לקרן אור בעל עוצמה אדירה, שהאיר את כל היקום עד למעלה, בשמי השמים. אפשר היה לראות את המלאכים ואת כל הצדיקים יושבים מסביב, משבחים ומפארים לה' וכאשר נשמע קולו של בעל העגלה, שהצהיר על אהבתו לה' בעודו מצליף בשוט, ענו כולם ואמרו: "אשרי המלך שעבדיו משבחים לו כך!" "באותו רגע הופיע המלאך מיכאל כשהוא מוביל אחריו סוס ואחריו את בעל העגלה עם השוט ביד. המלאך מיכאל רתם את הסוס לקרון המלא מצוות ובעל העגלה הצליף בשוטו. וראה זה פלא: הקרון זינק קדימה, דהר על פני כל עוונות בית ישראל שחסמו קודם לכן את הדרך והגיע הישר אל כיסא הכבוד. ה', קיבל אותו בחסד וברחמים ומיד קם מכסא הדין וישב על כסא הרחמים. כך נחתמה שנה טובה ומאושרת לכל בית ישראל."

סיים הרבי והוסיף: "ואתה ר' אורי היקר, ראה כי כל זה בזכותך, בזכות מעשה החסד שעשית. לך הביתה והיה למנהיג בישראל. תנהג את עדתך ברמה, כי הוכחת שהנך ראוי לכך. אולם לפני שאתה הולך, תרשה נא לי לברך על האתרוג המופלא שלך". ואותו אורי, התפרסם לימים כ"השרף" – רבי אורי מסטרליסק, זכרו יגן עלינו.

היה זה היום הראשון של חג הסוכות, בעיר ליזנסק – בבית מדרשו של הצדיק המפורסם הרבי ר' אלימלך. בבית המדרש הורגשה אוירת חג, כשהרבי ר' אלימלך ניצב לפני העמוד והחל לומר את ההלל. אך היה משהו בלתי רגיל בהתנהגותו של הרבי השנה. מדוע הוא הפסיק בפתאומיות את הנענועים של האתרוג והלולב? ומדוע לא היתה התפילה כימים ימימה? היה ברור כי משהו מטריד את מנוחתו של הרבי. משהו שלא נותן לו מנוח. מיד עם סיום התפילה נחפז הרבי ר' אלימלך אל אחיו, הרבי ר' זושא, שבא לבלות את החג יחד אתו ואמר לו: "בוא ותעזור לי למצוא את האתרוג הממלא את כל בית-הכנסת בריח של גן עדן."

השניים הלכו מספסל לספסל, מאיש אל איש, עד שעברו את כל בית המדרש והגיעו אל אחת הפינות האחוריות, שם עמד אדם פשוט למראה, שקוע בהרהורים. "זהו זה!" קרא הרבי ר' אלימלך בשמחה. "בבקשה ידיד יקר, אמור נא לי מי אתה וכיצד השגת את האתרוג הנפלא שברשותך."

האיש, מופתע מהשאלה הבלתי צפויה השיב לאישו כשהוא בוחר את המילים בקפדנות: "אבל רבי, זהו סיפור ארוך. התרצו לשמוע את הסיפור כולו?" "בוודאי! אני בטוח שיהיה זה סיפור הראוי להישמע" השיב הרבי. "ובכן" החל הזר את סיפורו, "שמי הוא אורי ואני בא מן העיר סטרליסק.

"מאז ומתמיד היתה מצוות נטילת הלולב והאתרוג חביבה עלי, וכך, למרות שאני אדם עני, אני משתדל לרכוש אתרוג יפה ומהודר בכל שנה. אשתי עוזרת לי בפרנסת הבית ועובדת כטבחית, ואילו אנוכי מלמד בעיר סמוכה. מחצית משכרי אני מוציא לצרכי הבית, ואילו בחצי השני אני רוכש אתרוג בלמברג. כדי שלא לבזבז כסף על הנסיעה לשם, אני הולך ברגל. "גם השנה הייתי בדרכי ללמברג ובכסי 50 זהובים, אותם הקדשתי למטרת רכישת אתרוג. בדרך עצרתי בפונדק כדי לשתות משהו ולנוח קצת. הואיל והיתה זו שעת מנחה, נעמדתי באחת הפינות והתפללתי מנחה.

"כאשר הייתי באמצע תפילת "שמונה עשרה", שמעתי לפתע צעקה נוראה ולאחריה אנחות וגניחות של מישהו הרגשתי, כי האדם הנתון בצרה הוא יהודי, אם כי אי-אפשר היה לשמוע ממנו אף מילה ברורה אחת. מיהרתי לסיים את תפילתי כדי לראות במה אפשר לעזור לאיש הנתון בצרה.

נתגלתה לפני דמות של אדם נרגש ונרגז, לבוש בבגדי אכרים ומחזיק בידו שוט בו הוא נפנף בהתרגשות גדולה. "התברר לי, כי האיש הינו בעל עגלה יהודי עני, ואב למספר ילדים, שבקושי רב מוציא את פרנסתו מהובלת אנשים בעגלה הרתומה לסוס צנום אחד. עתה קרה לאיש אסון נורא: סוסו כרע תחתיו לפתע, התמוטט ומת.

ככל הנראה סיים הסוס המסכן את ה"קריירה" שלו לתמיד, ועתה צעק בעל העגלה במור נפשו לא נותר לו, אלא לתלות את עצמו על עץ ולגמור את חייו, באשר בלי הסוס נשבר מטה לחמו ואין לו יותר מה לעשות בעולם הזה. לא יכולתי לראות את הסבל והיאוש הנשקפים מעיני היהודי הפשוט ונסיתי לנחמו. אמרתי לו, כי אסור לו לשכוח כי בורא העולם יכול לעזור לו במצוקתו, ככל שהיא נראית לו חמורה ונטולת פתרון. גם בעל הפונדק ריחם על האיש ואמר לו, כי הוא מוכן למכור לו ב-50 זהובים סוס מצויין, השווה 80 זהובים, רק כדי לעזור לו לצאת מן המיצר. "בעל העגלה מיאן להתנחם ואמר כי אין לו בכיס אפילו 5 אגורות, על אחת כמה וכמה 50 זהובים, וכי מי שמציע לו לקנות סוס ב-50 זהובים עושה ממנו צחוק.

"הרגשתי באותו רגע, כי אין אני יכול להמשיך ולהחזיק בכיסי את 50 הזהובים השמורים עמי לקניית אתרוג בלמברג, שעה שלפני עומד יהודי שכל חייו תלויים בכך. שאלתי, איפוא, את בעל הפונדק מהו המחיר הסופי שבו הוא מוכן למכור את הסוס? בעל הפונדק הביט בי בפליאה כמי שלא מאמין למשמע אוזניו ואמר, כי אם אשלים במזומנים, הוא מוכן לתת את הסוס ב-45 זהובים.